

**МІНІСТЕРСТВО СОЦІАЛЬНОЇ
ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ**

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ
СПРАВ УКРАЇНИ**

**МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ**

**МІНІСТЕРСТВО
ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я
УКРАЇНИ**

НАКАЗ

м. Київ

19.08.2014

№ 564/836/945/577

Про затвердження Порядку розгляду звернень та повідомлень з приводу жорстокого поводження з дітьми або загрози його вчинення

**Зареєстровано в Міністерстві юстиції України
10 вересня 2014 року
за № 1105/25882**

Відповідно до статті 10 Закону України „Про охорону дитинства” та з метою забезпечення найкращого врахування потреб дітей, які постраждали від жорстокого поводження,

НАКАЗУЄМО:

1. Затвердити Порядок розгляду звернень та повідомлень з приводу жорстокого поводження з дітьми або загрози його вчинення, що додається.
2. Визнати таким, що втратив чинність, наказ Державного комітету України у справах сім'ї та молоді, Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства освіти і науки України, Міністерства охорони здоров'я України від 16 січня 2004 року № 5/34/24/11 „Про затвердження Порядку розгляду звернень та повідомлень з приводу жорстокого поводження з дітьми або реальної загрози його вчинення”, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 22 січня 2004 року за № 99/8698.
3. Департаменту сімейної, гендерної політики та протидії торгівлі людьми Міністерства соціальної політики України (Козуб Л.І.) забезпечити подання цього наказу в установленому законодавством порядку на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України.
4. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.

5. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступників Міністрів відповідно до розподілу обов'язків.

**Міністр соціальної політики
України**

**Міністр внутрішніх справ
України**

Денісова Л. Л.

Аваков А. Б.

Міністр освіти і науки України

Міністр охорони здоров'я України

Квіт С. М.

Мусій О. С.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства соціальної політики України,
Міністерства внутрішніх справ України,
Міністерства освіти і науки України,
Міністерства охорони здоров'я України
19 серпня 2014 року № 564/836/945/577

**Зареєстровано в Міністерстві юстиції України
10 вересня 2014 року
за № 1105/25882**

**Порядок
розгляду звернень та повідомлень з приводу жорстокого поводження з
дітьми або загрози його вчинення**

I. Загальні положення

1. Кожній дитині гарантується право на свободу, особисту недоторканність, захист гідності та найкраще забезпечення її інтересів.

Держава здійснює захист дитини від усіх форм фізичного, сексуального, економічного та психологічного насильства, образ, недбалого й жорстокого поводження з нею, залучення до найгірших форм дитячої праці, у тому числі з боку батьків або осіб, які їх замінюють, а також вживає необхідних заходів для забезпечення прав дітей, які стали свідками у кримінальному провадженні.

2. Цей Порядок розроблено з метою впровадження ефективного механізму взаємодії служб у справах дітей, закладів соціального захисту дітей, центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, органів внутрішніх справ, закладів освіти, закладів охорони здоров'я (далі – суб'єкти).

3. Цей Порядок розроблено відповідно до Конвенції про права дитини, Конвенції Міжнародної організації праці „Про заборону та негайні дії щодо ліквідації найгірших форм дитячої праці”, Конвенції Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства, Сімейного, Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України, Кодексу України про адміністративні правопорушення, Законів України „Про Загальнодержавну програму „Національний план дій щодо реалізації Конвенції ООН про права дитини” на період до 2016 року”, „Про охорону дитинства”, „Про попередження насильства в сім'ї”, „Про міліцію”, „Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей”, „Про захист суспільної моралі” та інших нормативно-правових актів з питань захисту прав дітей.

4. У цьому Порядку нижченаведені терміни вживаються у таких значеннях:

жорстоке поводження з дитиною – будь-які форми фізичного, психологічного, сексуального або економічного насильства над дитиною в сім'ї або поза нею, у тому числі: втягнення дитини в заняття проституцією або примушування її до зайняття проституцією з використанням обману, шантажу чи уразливого стану дитини або із застосуванням чи погрозою застосування насильства; примушування дітей до участі у створенні творів, зображень, кіно- та відеопродукції, комп'ютерних програм або інших предметів порнографічного характеру; ситуації, за яких дитина стала свідком кримінального правопорушення, внаслідок чого існує загроза її життю або здоров'ю; статеві зносини та розпусні дії з дитиною з використанням: примусу, сили, погрози, довіри, авторитету чи впливу на дитину, особливо вразливої для дитини ситуації, зокрема з причини розумової чи фізичної неспроможності або залежного середовища, у тому числі в сім'ї; будь-які незаконні угоди щодо дитини, зокрема: вербування, переміщення, переховування, передача або одержання дитини, вчинені з метою експлуатації, з використанням обману, шантажу чи уразливого стану дитини;

забезпечення найкращих інтересів дитини – комплекс заходів, спрямованих на захист прав та забезпечення повноцінного життя, виховання і розвитку дитини.

II. Порядок подання та реєстрації звернень та повідомлень

1. Звернення про факти жорстокого поводження з дітьми або загрозу їх вчинення можуть подаватися до будь-якого суб'єкта, визначеного у пункті 2 розділу I цього Порядку, в усній або письмовій формі за місцем проживання (перебування) дитини самою дитиною, батьками, одним із батьків дитини або особою/особами, які їх замінюють, будь-якими фізичними та юридичними особами.

Повідомлення про дитину, яка постраждала від жорстокого поводження або стосовно якої існує загроза його вчинення (додаток 1) оформлюється суб'єктами, яким стало відомо про зазначені факти при виконанні своїх функціональних обов'язків, письмово та надсилається до служби у справах дітей і органу внутрішніх справ за місцем проживання (перебування) дитини.

2. Усі звернення та повідомлення з приводу жорстокого поводження з дітьми або загрози щодо його вчинення реєструються суб'єктами, до яких надійшла інформація, у журналі обліку звернень та повідомлень про жорстоке поводження з дітьми або загрозу його вчинення (додаток 2) та протягом однієї доби направляються до служби у справах дітей і органу внутрішніх справ за місцем проживання (перебування) дитини.

III. Розгляд звернень та повідомлень з приводу жорстокого поводження з дітьми або загрози його вчинення

1. Координатором заходів щодо захисту дітей від жорстокого поводження з ними або загрози його вчинення **є служба у справах дітей.**

Якщо у зверненні (повідомленні) вбачається ознака кримінального правопорушення чи загроза щодо його вчинення, інформація терміново після її отримання передається органу внутрішніх справ для вжиття відповідних заходів.

У разі необхідності суб'єкти організовують надання невідкладної медичної (викликають швидку допомогу), психологічної та інших видів допомоги дитині, яка постраждала від жорстокого поводження.

Усі суб'єкти в межах компетенції долучаються до вжиття невідкладних заходів з ліквідації наслідків жорстокого поводження з дитиною або загрози його вчинення.

У разі загрози вчинення жорстокого поводження з дитиною суб'єкти забезпечують ужиття необхідних заходів щодо її усунення.

2. Служби у справах дітей:

здійснюють приймання звернень та повідомлень про випадки жорстокого поводження щодо дитини;

ведуть облік дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах у зв'язку з жорстоким поводженням з ними або загрозою щодо його вчинення;

координують діяльність суб'єктів при вирішенні питань соціального захисту дітей, які постраждали від жорстокого поводження;

забезпечують надання необхідної допомоги дитині, яка постраждала від жорстокого поводження, у взаємодії з іншими суб'єктами та з урахуванням найкращих інтересів дитини;

направляють дитину до закладів охорони здоров'я для обстеження стану її здоров'я, надання дитині необхідної медичної допомоги, у тому числі лікування в стаціонарі, та документування фактів жорстокого поводження з нею;

у разі необхідності представляють (у тому числі в судах) інтереси дітей, які постраждали від жорстокого поводження або стосовно яких існує загроза його вчинення.

3. Органи внутрішніх справ:

здійснюють прийняття інформації про факти жорстокого поводження з дітьми або загрозу щодо їх вчинення цілодобово. Заяви та повідомлення зобов'язані приймати всі працівники органів внутрішніх справ;

у разі неможливості подання письмової заяви працівник органу внутрішніх справ повинен скласти протокол усної заяви або рапорт про факт жорстокого поводження з дитиною (загрозу його вчинення), у якому зазначаються: прізвище, ім'я, по батькові постраждалої дитини, інформація про особу, яка жорстоко поводитися з дитиною чи реально мала такий намір, час і місце випадку, інші необхідні обставини;

при отриманні інформації про факт жорстокого поводження з дитиною (загрозу його вчинення) працівник органу внутрішніх справ уживає заходів щодо її внесення до журналу Єдиного обліку заяв і повідомлень про вчинені кримінальні правопорушення та інші події;

усі заяви, повідомлення, протоколи усної заяви, рапорти про факти жорстокого поводження з дітьми (загрозу його вчинення) розглядає керівництво органу внутрішніх справ та надає письмові резолюції працівникам уповноваженого підрозділу органу внутрішніх справ щодо необхідних заходів для подальшого прийняття рішення згідно із законодавством;

після отримання заяви, повідомлення, складання протоколу усної заяви або рапорту про факт жорстокого поводження з дитиною (загрозу його вчинення) працівник органу внутрішніх справ за наявності ознак кримінального правопорушення доповідає про це начальникові слідчого підрозділу для внесення слідчими відповідних відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань та інформує начальника органу внутрішніх справ;

за результатами розгляду звернення, повідомлення про факт жорстокого поводження з дитиною (загрозу щодо його вчинення) працівники уповноваженого підрозділу органу внутрішніх справ зобов'язані поінформувати батьків дитини або осіб, які їх замінюють (якщо не вони є винуватцями жорстокого поводження з дитиною або загрози його вчинення), службу у справах дітей та у разі потреби органи прокуратури та суд.

4. Заклади освіти:

здійснюють приймання звернень та повідомлень про випадки жорстокого поводження щодо дитини;

терміново (протягом однієї доби) передають повідомлення у письмовій формі до служби у справах дітей, органів внутрішніх справ про випадок жорстокого поводження з дитиною чи загрозу його вчинення;

у межах компетенції вживають заходів щодо виявлення і припинення фактів жорстокого поводження з дітьми або загрози його вчинення в закладах освіти;

організують роботу психологічної служби системи освіти з дітьми, які постраждали від жорстокого поводження;

проводять роз'яснювальну роботу з батьками та іншими учасниками навчально-виховного процесу із запобігання, протидії негативним наслідкам жорстокого поводження з дітьми.

5. Заклади охорони здоров'я:

здійснюють приймання звернень та повідомлень про випадки жорстокого поводження щодо дитини;

терміново (протягом однієї доби) передають повідомлення у письмовій формі до служби у справах дітей, органів внутрішніх справ за місцезнаходженням закладу охорони здоров'я про випадок жорстокого поводження з дитиною чи загрозу його вчинення;

цілодобово здійснюють прийняття дітей, які постраждали від жорстокого поводження, надають їм необхідну медичну, психологічну (за наявності в закладі охорони здоров'я психолога) допомогу та документують факти жорстокого поводження з дітьми;

при обстеженні дитини медичні працівники звертають увагу на ушкодження, що могли виникнути внаслідок жорстокого поводження з нею, повідомляють про це лікаря, який надає дитині первинну медичну допомогу, забезпечують подання інформації до служби у справах дітей та органу внутрішніх справ;

проводять лікування дітей, які постраждали від жорстокого поводження, та надають психологічну допомогу (за наявності в закладі охорони здоров'я психолога).

6. Центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді:

здійснюють приймання звернень та повідомлень про випадки жорстокого поводження щодо дитини;

терміново (протягом однієї доби) передають повідомлення у письмовій формі до служби у справах дітей, органів внутрішніх справ про випадок жорстокого поводження з дитиною чи реальну загрозу його вчинення;

здійснюють екстрене втручання, надають необхідні соціальні послуги дітям, які постраждали від жорстокого поводження або стосовно яких існує загроза його вчинення, та забезпечують соціальний супровід сімей, у яких проживають такі діти;

направляють у разі потреби сім'ї (або одного з членів сім'ї) з дитиною, яка постраждала від жорстокого поводження або стосовно якої існує загроза його вчинення, до центру соціально-психологічної допомоги.

Заступник директора Департаменту
сімейної, гендерної політики та
протидії торгівлі людьми – начальник відділу
запобігання домашньому насильству
Міністерства соціальної політики України

Л. І. Козуб

Начальник Управління
кримінальної міліції у справах дітей
Міністерства внутрішніх справ України

О. О. Лазаренко

Заступник директора Департаменту
професійно-технічної освіти
Міністерства освіти і науки України

В. О. Карбишева

В.о. директора Департаменту медичної допомоги
Міністерства охорони здоров'я України

А. В. Терещенко

Додаток 1

до Порядку розгляду
звернень та повідомлень
з приводу жорстокого
поводження з дітьми або
загрози його вчинення
(пункт 1 розділу II)

(найменування органу, установи, закладу, який(а) надсилає повідомлення)

ЗАРЕЄСТРОВАНО
від ____/____/20____ року
№ _____

ПОВІДОМЛЕННЯ
про дитину, яка постраждала від жорстокого поведження або стосовно якої існує
загроза його вчинення

Інформацію отримано:

☐ анонімно; ☐ від дитини; ☐ від батьків дитини, осіб, які їх замінюють; ☐ від інших
фізичних осіб; ☐ від підприємств, установ, організацій, громадських об'єднань;
☐ від служби у справах дітей; ☐ органу внутрішніх справ; ☐ центру соціальних служб для
сім'ї, дітей та молоді; ☐ закладу освіти; ☐ закладу охорони здоров'я _____

(найменування органу, установи, закладу)

(прізвище, ім'я, по батькові та дата народження дитини, яка постраждала від жорстокого поведження
або стосовно якої існує загроза його вчинення)

Проживає/перебуває за адресою: _____

Зміст повідомлення: _____

Вжиті заходи: _____

До повідомлення додано документи (за наявності) _____

(прізвище, ім'я, по батькові та посада особи, яка надсилає повідомлення)

Дата надсилання повідомлення _____ Телефон _____
(підпис)

Додаток 2
до Порядку розгляду
звернень та повідомлень
з приводу жорстокого
поводження з дітьми
або загрози його
вчинення
(пункт 3 розділу II)

Журнал обліку звернень та повідомлень про жорстоке поведження з дітьми або загрозу його вчинення

№ з/п	Дата отримання заяви або повідомлення	Прізвище, ім'я, по батькові та місце проживання дитини, щодо якої надійшла заява чи повідомлення	Прізвище, ім'я, по батькові та місце проживання особи, яка вчинила жорстоке поведження з дитиною або від якої існує загроза його вчинення	Стислий зміст заяви або повідомлення	Вжиті заходи щодо захисту прав та інтересів дитини	Дата, час та суб'єкт, якому направлено повідомлення	Примітки
1	2	3	4	5	6	7	8

